

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНА (ВИКОНАВСЬКА / ФОЛЬКЛОРНА
ПРАКТИКА)
ФОЛЬКЛОРНА ПРАКТИКА**

Освітня програма Музичне мистецтво
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність _025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “19” лютого 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчальна (виконавська / фольклорна практика)
Викладач (-і)	Фабрика-Процька О.Р. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва
Контактний телефон викладача	Фабрика-Процька О.Р. 0500536169
Е-mail викладача	olga.fabryka-protska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	-
Обсяг дисципліни	Один семестр
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку занять зі студентами у т.ч. шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі онлайн
2. Анотація до курсу	
Фольклорна підготовка в університеті характеризується інтегрованістю, взаємозв'язком усіх компонентів (навчальних дисциплін, навчальних і педагогічної практик, науково-дослідної роботи) і їх скоординованістю з метою досягнення головної мети – розвитку індивідуальності, особистості студента як майбутнього фахівця й дослідника. Фольклорна практика займає важливе місце у підготовці фахівців мистецьких спеціалізацій вищих закладів освіти та відноситься до провідної складової їхньої професійної підготовки. Спілкування з носіями традиційного пісенного мистецтва, досвід запису творів усної традиції створюють необхідний контекст для циклу спеціальних дисциплін у вигляді творчого та дослідницького плану. Проблеми збирання, систематизації та збереження фольклорних матеріалів є актуальними на всіх етапах розвитку фольклористики як науки. З кожним роком зростає наукове і культурне значення наявних фондів, оскільки традиційний фольклор стрімко зникає, згасають діалекти і говірки, йдуть з життя люди, які володіють скарбами народної творчості. У той же час з'являються нові форми фольклору, дослідники звертаються до тем, яким раніше не приділяли уваги. На цьому сучасному етапі необхідне узагальнення методів збирання фольклору, які використовувалися раніше і розробка на їх базі сучасних підходів, пов'язаних як зі специфікою зібраного матеріалу, так і з новими можливостями, що дають сучасні технології і засоби запису. У зв'язку з цим, творча робота, контакти з народними виконавцями, пошук матеріалів і підготовка на зібраному матеріалі наукових розвідок у вигляді наукових робіт, архівування на CD диски матеріалів, зібраних студентами-практикантами протягом минулих десятиріч, розшифрування словесного тексту та створення відповідного хронологічного каталогу є нагальними завданнями фольклорних практик у навчально-науковому інституті мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та служать педагогічним й науковим завданням. Для	

підготовки фахівців мистецьких спеціалізацій фольклорна практика є невід'ємною частиною навчального процесу.

Курс сприяє разом з іншими дисциплінами розширенню теоретичних знань у галузі пісенного фольклору, що у свою чергу підвищить загальний професійний рівень спеціаліста.

3. Мета та цілі курсу

Мета «Навчальної фольклорної практики» полягає у формуванні знань та умінь професійного в процесі професійної підготовки бакалаврів освітнього напрямку «Музичне мистецтво», вихованні висококваліфікованих музикантів та фольклористів, які мають науково – обґрунтовані знання про народну пісенну творчість етнографічних груп Західної України. Головною метою практики є розшифровування та оцифровування студентами на сучасні носії пісенних зразків архіву Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Завдання навчальної дисципліни полягають в тому, щоб надати студентам необхідні для їх подальшої діяльності знання щодо процесу становлення історико-етнографічного районування України, регіональної фольклорної традиції, музичної творчості етнографічних груп Західної України, визначальних прикмет, локальних рис, особливостей їх духовної і матеріальної культури, а також міжетнічних зв'язків і взаємовпливів, трансформаційних процесів в наш час.

Фольклорна практика є спеціалізованою, забезпечує теоретичну та практичну підготовку фахівців в галузі музичного мистецтва за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-бакалаври повинні *знати:*

- основні ознаки фольклору й усної народної творчості;
- календарну та сімейну обрядовість.
- світоглядні уявлення та вірування українців;
- теорію фольклору;
- основні фольклорні жанри, їх жанроутворюючі ознаки;
- історію формування регіонального фольклорного матеріалу.
- історико-етнографічне районування України, етнографічні групи українського народу та ін.

вміти:

- самостійно отримувати фольклорно-етнографічну інформацію, спілкуватися з її носіями;
- фіксувати фольклорні тексти згідно з науковими вимогами до фольклорного запису;
- користуватися аудіо засобами запису фольклорних текстів;
- вести щоденник польових записів;
- самостійно систематизувати та класифікувати фольклорні тексти;
- володіти методикою проведення етнографічного опитування;
- формувати бачення етнографічної палітри регіону, що досліджується;
- розшифровувати пісенні зразки архіву оцифровування на сучасні носії пісенних зразків архіву Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Навчальна (виконавська / фольклорна) практика» у студентів мають бути сформовані такі загальні та фахові компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК 3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК 10 Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

ФК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК 12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

ФК 18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

ПРП 1 Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРП 2 Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРП 3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРП 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРП 5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРП 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРП 10 Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРП 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – один семестр

Вид заняття	Загальна кількість годин - 90
Лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Практ.
самостійна робота	90

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	тип
VI	025 «Музичне мистецтво»	III	Практична підготовка

Тематика курсу

Тема, план	Форма	Літера	Завданн	Вага	Термін
------------	-------	--------	---------	------	--------

	заняття	тура	я, год	оцінки	виконання
Змістовий модуль 1. Етапи фольклорної експедиції					
I. Передекспедиційний етап Тема 1. Теоретична підготовка до фольклористичної експедиції. Встановлення пріоритетних завдань. Вивчення локальних особливостей досліджуваного регіону (межі етнографічного регіону, його історія, жанрова специфіка, діалектні норми тощо). Принципи фіксації матеріалу. Аналіз методик польової роботи. Тема 2. Практична робота. Розроблення докладного плану проведення експедиції. З'ясування типових норм щодо фіксації та паспортизації фольклорних матеріалів. Технічне забезпечення фольклористичної експедиційної практики. Освоєння апаратури. Проведення тренувальних сеансів. Тема 3. Індивідуальне приготування учасника фольклористичної експедиції. Тема 4. Передвиїзний збір для перевірки комплектності експедиційної групи 5. Виїзд експедиції у місце обстеження		Література до теми		5	згідно робочої програми навчальної дисципліни

II. Експедиційний етап Тема 1. Початок роботи експедиції. Налагодження контактів із місцевим населенням. Вивчення географії місцевості. Ознайомлення із історикокультурними пам'ятками досліджуваного локусу. Тема 2. Пошук інформантів, організація збирацького сеансу. Створення реєстру потенційних респондентів. Виявлення талановитих авторитетних знавців місцевих традицій, активних учасників народних обрядодійств. Тема 3. Збирацький сеанс 3.1.Магнітофонний запис збирацького сеансу. Встановлення „живого” контакту із інформантом. З'ясування паспортних даних. Акцентування на тих аспектах, які найкраще знає інформант. Ретельне вивчення фольклорних явищ, що презентують оригінальну місцеву традицію. Проведення повторних сеансів. Увага до фіксації варіантів одного твору. 3.2 Паралельна фіксація збирацького сеансу у "польовому зошиті": паспортні дані збирацького сеансу; список виконаних творів із зазначенням, хто саме їх виконував (якщо не гуртом), і жанру (за визначенням самих інформантів і згідно з		Література до теми			згідно робочої програми навчальної дисципліни
--	--	--------------------	--	--	---

науковою класифікацією); повний словесний текст, записаний скорописом; репліки та зауваження до творів самих виконавців; незрозумілі чи нечітко вимовлені слова з поясненнями та коментарями виконавців; спостереження за манерою виконання, артистизмом виконавця; відомості про музично-співацькі, загалом фольклорні традиції його родини, розповіді інформанта про своє життя тощо; описи чи замальовки супровідних дій, ігор, інструментів, схем танців тощо. 3.3. Інші форми фіксації збирацького сеансу. Фото-, відеозйомка. III. Післяекспедиційний етап Тема 1. Опрацювання фольклорно-етнографічних матеріалів: а) Транскрипція словесних текстів фольклорних творів; б) Чистове оформлення фольклорно-етнографічних матеріалів. Тема 2. Оформлення експедиційних матеріалів для здачі та архівування А) Порядок комплектування архівної папки: Б) Оформлення архівної папки В) Звіт про фольклористичну практику					
---	--	--	--	--	--

Г) Схема населеного пункту, де проводилися обстеження. Д) Реєстраційний список зібраного фольклорно-етнографічного матеріалу Е) Документування фольклорно-етнографічних матеріалів Є) Документування аудіозаписів є. Реєстраційна картка аудіо касети Ж). Типовий бланк інвентарного опису з. Архівне шифрування фольклористично-етнографічної документації					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів. Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС. Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо викладачем. Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалавра та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання. Форма контролю: екзамен. Критерії оцінювання: «ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється бакалавру, який: Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, показує оригінальний підхід у викладенні основних тем, має конкретні позитивні результати самостійної науково-пошукової діяльності. «ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється бакалавру, який: Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну
-----------------------------------	--

	інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях та формуванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці за зразком, самостійно виконує практичні завдання передбачені програмою. «ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється бакалавру, який: Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, невпевнено оперує знаннями будови та художньо-виражальних особливостей інструментів. «НЕЗАДОВІЛЬНО» (25 – 49 балів) виставляється бакалавру, який: Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, під час відповіді допускаються суттєві помилки. «НЕЗАДОВІЛЬНО» (0 – 24 балів) виставляється бакалавру, який: не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
Вимоги до письмової роботи	Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури, а також аналізу. Письмові завдання оцінюються відповідно до робочих програм та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань бакалаврів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
7. Політика курсу	
<u>Академічна доброчесність</u>: Очікується, що бакалаври будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. <u>Відвідування занять</u>: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі бакалаври відвідають заняття курсу. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.	
8. Рекомендована література	
1. Луканюк Б. Типові форми музично-етнографічної документації. – Львів, 1981. – 24 с. 2. Програма, запитальники та методичні поради дослідникам народної культури України / Упорядн. Л.Орел, К.Міщенко. – Київ: ІСДО, 1995. – 232 с. 3. Танцюра Г. Записки збирача фольклору. – Київ, 1958. – 101 с.	

4. Фольклористика: Програма та методичні рекомендації до проведення фольклорної практики студентів філологічного факультету / Укл. Л. Дунаєвська, Л. Шурко. – Київ, 2000. – 40 с.
5. Фольклорна збирацька практика з курсу "Українська народна музична творчість": Методичні рекомендації / Укл. М. Мишанич, І. Довгалюк. – Київ: РУМК, 1992. – 12 с.
6. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Збірник наукових праць / Ред. і упорядн. Б. Луканюк. – Київ, 1989. – 101 с.
7. Балашов Д. Как собирать фольклор (руководство по сбору произведений устного народного творчества). – Москва, 1971.
8. Бачинская Н. Памятка собирателя народных песен. – Москва, 1953.
9. Боряк О. Матеріали з історії народознавства в Україні: Каталог етнографічних програм (друга половина XVIII-XX ст.). – Київ, 1994. – 124 с. 57
10. Гнатюк В. Українська народна словесність (в справі записів українського етнографічного матеріалу) // Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість. – Київ, 1966. – С. 37-77.
11. Гордійчук М. Як записувати народну музику. – Київ, 1960. – 35 с.
12. Громов Г. Методика полевых этнографических исследований. – Москва, 1967.
13. Коваль В. Із досвіду проведення фольклорних експедицій // Музичний фольклор в системі навчання та виховання молоді. – Тернопіль, 2000. – С. 85- 89.
14. Колесса Ф. Кілька слів про збирання і гармонізування українських народних пісень // Колесса Ф. Музикознавчі праці. – Київ, 1970. – С. 444-455.
15. Морохин В. Методика собирания фольклора. Учебное пособие для вузов. – Москва, 1990. – 86 с.
16. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору. – Київ, 1981. – 55 с.
17. Пропп В. Методическая записка по архивному хранению и систематизации фольклорных материалов. – Вильнюс, 1964.
18. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. – Львів, 1982. – 47 с.
19. Супруненко В. Народознавчий запитальник. – Мелітополь, 1994. – 32 с.
20. Wskazówki zbierania melodyj ludowych. Przegląd muzyczny. – Poznań, 1925. – № 2. – S. 1-9.
21. Брицина О. Сучасні аспекти методики збирання народної прози. Народна творчість та етнографія. – К., 2003. – №3. – С.24-34.
22. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 286 с.
23. Методичні принципи і прийоми записування усної словесності для студентів 1-3-х курсів спеціальності «Фольклористика». Укл. Г. Сокіл. – Львів: ЛДУ, 1998. – 30 с.
24. Мишанич М. Архівне опрацювання народновокальних творів: Методичні рекомендації з музично-етнографічної транскрипції. – Львів, 1995. – 20 с.
25. Музично-етнографічна практика: Методичні рекомендації для теоретико-композиторського факультету. Укл. Б. Луканюк. – Київ: МКНЗМК, 1993. – 31 с.
26. Програма, запитальники та методичні поради дослідникам народної культури України. Упорядн. Л. Орел, К. Міщенко. – Київ: ІСДО, 1995. – 232 с.
27. Фольклористика: Програма та методичні рекомендації до проведення фольклорної практики студентів філологічного факультету. Укл. Л. Дунаєвська, Л. Шурко. – Київ, 2000. – 40 с.
28. Фольклорна збирацька практика з курсу «Українська народна музична творчість»: Методичні рекомендації. Укл. М. Мишанич, І. Довгалюк. – Київ: РУМК, 1992. – 12 с.
29. Фольклорна практика: Методичні вказівки та програма для студентів перших курсів філологічних факультетів та вчителів. Укл. Т. Борисюк, І. Денисюк, І. Остапик. – Луцьк, 1986. – 42 с. Додаткова література
30. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Збірник наукових праць. Ред. і упорядн. Б. Луканюк. – Київ, 1989. – 101 с.

- 31.Коваль В. Із досвіду проведення фольклорних експедицій. Музичний фольклор в системі навчання та виховання молоді. – Тернопіль, 2000. – С. 85-89.
- 32.Колесса Ф. Кілька слів про збирання і гармонізування українських народних пісень. Музикознавчі праці. – Київ, 1970. – С. 444-455.